

PATVIRTINTA

Mažeikių rajono savivaldybės

visuomenės sveikatos biuro direktoriaus

2022 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. V-31

**MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO
VISUOMENĖS SVEIKATOS SPECIALISTO, VYKLANČIO VISUOMENĖS SVEIKATOS
STIPRINIMĄ (SVEIKOS MITYBOS SKATINIMO SRITYSE) PAREIGYBĖS
APRAŠYMAS**

**I SKYRIUS
PAREIGYBĖ**

1. Mažeikių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – Biuro) visuomenės sveikatos specialistas, vykdamasis visuomenės sveikatos stiprinimą (sveikos mitybos skatinimo srityse) (toliau – Specialistas) dirba pagal darbo sutartį.
2. Pareigybės grupė – Specialistas.
3. Pareigybės lygis – A2.
4. Pareigybės paskirtis – vykdyti visuomenės sveikatos stiprinimo funkcijas Mažeikių rajone sveikos mitybos skatinimo srityje.
5. Pareigybės pavaldumas – Biuro direktoriui.

**II SKYRIUS
SPECIALŪS REIKALAVIMAI ŠIAS PAREIGAS EINANČIAM DARBUOTOJUI**

6. Specialistas, einantis šias pareigas privalo atitikti bent vieną iš šių kvalifikacijos reikalavimų:

6.1. Turėti aukštąjį ar jam prilygintą sveikatos mokslų studijų krypties grupės visuomenės sveikatos studijų krypties išsilavinimą ir diplomą, patvirtinantį suteiktą sveikatos mokslų bakalauro ar aukštesnį kvalifikacinį laipsnį;

6.2. Turėti aukštojo ar jam prilyginto sveikatos mokslų studijų krypties grupės mitybos studijų krypties išsilavinimą ir būti įgijus bakalauro (profesinio bakalauro) ar aukštesnį kvalifikacinį laipsnį.

7. 6.1. punkte kvalifikaciją patvirtinantiems dokumentams prilyginami (įgytos teisės):

7.1. Sovietų Sąjungos laikotarpiu universitetų, medicinos institutų ir kitų formalųjį švietimą vykdžiusių mokymo įstaigų išduoti gydytojo higienisto epidemiologo, gydytojo higienisto, sanitarijos gydytojo diplomai asmenims, pradėjusiems studijas šios šalies aukštojoje mokykloje iki 1990 m. kovo 11 d. ir turintiems ne trumpesnę kaip 1 metų darbo patirtį visuomenės sveikatos priežiūros srityje (pagal pareigybės aprašyme išdėstytas funkcijas) per paskutinius 5 metus iki priėmimo į šias pareigas.

7.2. Sovietų Sąjungos laikotarpiu universitetų, medicinos institutų ir kitų formalųjį švietimą vykdžiusių mokymo įstaigų išduoti gydytojo higienisto epidemiologo, gydytojo higienisto, sanitarijos gydytojo diplomai asmenims, pradėjusiems studijas šios šalies aukštojoje mokykloje iki 1990 m. kovo 11 d., kurie neturi darbo patirties visuomenės sveikatos priežiūros srityje (pagal pareigybės aprašyme išdėstytas funkcijas) per paskutinius 5 metus iki priėmimo į šias pareigas, papildomai baigė

ne trumpesnius kaip 40 valandų, o nuo 2009 m. sausio 1 d. ne trumpesnius kaip 120 valandų trukmės visuomenės sveikatos srities profesinio tobulinimo kursus, iš jų 40 valandų trukmės visuomenės sveikatos stiprinimo profesinio tobulinimo kursus, kurių programos suderintos su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, ir pateikė tai įrodančius dokumentus.

7.3. Lietuvos aukštesniųjų medicinos mokyklų, aukštojo mokslo institucijų išduoti diplomai, pažymėjimai ir kiti dokumentai, patvirtinantys medicinos felčerio, sanitarijos felčerio, higienos felčerio, higienisto, felčerio, medicinos sesers, vaikų įstaigų medicinos sesers, bendrosios praktikos slaugytojo studijų programų baigimą bei atitinkamų profesinių kvalifikacijų įgijimą, ir dokumentai, patvirtinantys baigtus ne trumpesnius kaip 40 val., o nuo 2009 m. sausio 1 d. ne trumpesnius kaip 120 valandų trukmės visuomenės sveikatos srities profesinio tobulinimo kursus, iš jų 40 valandų trukmės visuomenės sveikatos stiprinimo profesinio tobulinimo kursus, kurių programos suderintos su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, ir pateikė tai įrodančius dokumentus.

7.4. Vadovaujantis Studijų kryptių ir kryptių grupių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. V-1075 „Dėl Studijų kryptių ir kryptių grupių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašo, jo keitimo tvarkos, kvalifikacinių laipsnių sąrangos ir studijų programų pavadinimų sudarymo principų patvirtinimo“, specialistu savivaldybės visuomenės sveikatos biure gali dirbti asmenys, turintys kitą, nei nurodyta Aprašo 3 punkte, aukštąjį ar jam prilygintą išsilavinimą bei ne trumpesnę kaip 1 metų darbo patirtį visuomenės sveikatos priežiūros srityje (pagal pareigybės aprašyme išdėstytas funkcijas) per paskutinius 5 metus iki priėmimo į šias pareigas ir papildomai baigę ne trumpesnius kaip 40 valandų, o nuo 2009 m. sausio 1 d. ne trumpesnius kaip 120 valandų trukmės visuomenės sveikatos priežiūros srities profesinio tobulinimo kursus, iš jų 40 valandų trukmės visuomenės sveikatos stiprinimo profesinio tobulinimo kursus, kurių programos suderintos su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, ir pateikę tai įrodančius dokumentus.

8. Specialistas turi žinoti ir suprasti:

8.1. sveikatos stiprinimo pagrindus, visuminę (holistinę) sveikatos sampratą;

8.2. visuomenės sveikatos priežiūros sistemos, kaip sudedamosios Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos dalies, struktūrą;

8.3. šiuolaikinę visuomenės sveikatos priežiūros teoriją, tikslus, visuomenės sveikatos priežiūros sistemos organizavimo metodus;

8.4. Lietuvos Respublikos įstatymus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius visuomenės sveikatos stiprinimą, Europos Sąjungos (ES) teisės aktus, nacionalinius, ES ir Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) strateginius dokumentus, rekomendacijas, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų parengtas gaires, metodinę ir informacinę medžiagą, kitų šalių kompetentingų institucijų informaciją;

8.5. sveikatos stiprinimo mokymo formas ir metodus;

8.6. sveikos gyvensenos ugdymo bei stiprinimo principus ir metodus;

8.7. suprasti bendruomenės dalyvavimo reikšmę, siekiant išsaugoti ir stiprinti sveikatą, jos įtraukimo į šią veiklą galimybes;

8.8. bioetikos pagrindus, asmens sveikatos informacijos konfidencialumo reikalavimus;

8.9. sveikatos vadybos ir sveikatos ekonomikos pagrindus.

9. Specialistas turi mokėti ir gebėti:

- 9.1. organizuoti ir vykdyti visuomenės sveikatos stiprinimą bendruomenėje, teikti visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugas įvairioms gyventojų grupėms;
- 9.2. praktikoje taikyti sveikatos išsaugojimo, stiprinimo, ligų rizikos mažinimo teorines žinias visuomenės sveikatos problemoms spręsti, įskaitant motyvacinių interviu taikymą;
- 9.3. naudotis statistiniais sveikatos rodikliais, įvertinti ir nustatyti sveikatos stiprinimo prioritetus;
- 9.4. formuoti sveikos gyvensenos nuostatas, skatinti sveiką gyvenseną, rengti informacinę ir metodinę medžiagą sveikatos stiprinimo klausimais, skleisti bendruomenėje sveikatos žinias;
- 9.5. įgyvendinti valstybines visuomenės sveikatos strategijas ir programas;
- 9.6. rengti, įgyvendinti tikslines savivaldybių sveikatos programas, atsižvelgiant į vyraujančias visuomenės sveikatos problemas, siūlyti profilaktikos priemones, vertinti jų veiksmingumą;
- 9.7. organizuoti sveikatos mokymo ir ugdymo renginius;
- 9.8. analizuoti savivaldybių gyventojų sveikatos problemų ir gyvensenos ypatumus;
- 9.9. įvertinti grėsmes žmonių grupių ir populiacijos sveikatai;
- 9.10. kritiškai vertinti ir taikyti teorines ir praktines naujoves visuomenės sveikatos stiprinimo srityje;
- 9.11. rinkti ir tvarkyti su visuomenės sveikatos stiprinimu susijusią informaciją;
- 9.12. savarankiškai atlikti praktinės ir mokslinės literatūros paiešką ir ją vertinti, aiškiai ir argumentuotai perteikti žinias, išvadas bei sprendimus ir jų priežastis;
- 9.13. planuoti ir vertinti savo veiklą, tvarkyti veiklos dokumentus, rengti ataskaitas ir rekomendacijas;
- 9.14. pristatyti savo veiklą ir jos rezultatus;
- 9.15. bendrauti ir bendradarbiauti su bendruomene bei kitais institucijų specialistais, suinteresuotais asmenimis;
- 9.16. naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis;
- 9.17. mokėti analizuoti, sisteminti, apibendrinti informaciją ir rengti išvadas;
- 9.18. sklandžiai dėstyti mintis raštu ir žodžiu, išmanyti dokumentų rengimą;
- 9.19. pagal kompetenciją sveikos mitybos skatinimo srityje:
  - 9.19.1. skatinti ir motyvuoti visuomenę maitintis sveikai, organizuoti sveikos mitybos ir sveikatai palankaus maisto gaminimo mokymus bei kitokius renginius;
  - 9.19.2. aiškinti išimtinio kūdikių žindymo svarbą, vaikų, jaunimo, nėščiujų, žindyvių, vyresnio amžiaus, sportuojančių žmonių, tam tikrų profesijų darbuotojų mitybos ypatumus;
  - 9.19.3. informuoti apie lėtinių neinfekcinių ligų, susijusių su maistu ir mityba, prevenciją, maisto teršalų, pesticidų, kancerogeninių medžiagų keliamą riziką;
  - 9.19.4. laikytis mokslu pagrįsto požiūrio į maisto priedus bei genetiškai modifikuotus maisto produktus;
  - 9.19.5. teikti informaciją apie maistines medžiagas, rekomenduojamas energijos ir maistinių medžiagų poreikio normas, Lietuvos gyventojų faktinės mitybos tyrimų rezultatus bei subalansuotą mitybą, jodo, seleno bei kitų Lietuvos geografinėje zonoje trūkstamų mikro / makroelementų reikšmę sveikatai, tinkamo maisto pasirinkimo principus, maisto papildus, mitybos režimą;
  - 9.19.6. išaiškinti maisto produktų etiketėse pateiktą ženklinimo informaciją, sveikatai palankesnių maisto produktų ženklinimo „Rakto skylutės“ simboliu tikslus ir esmę;
  - 9.19.7. išaiškinti mitybos ir gyvensenos įtaką kraujo rodikliams, sveikatai nepalankių maisto produktų ir gėrimų, energinių gėrimų vartojimo žalą sveikatai;

- 9.19.8. aptarti geriamojo vandens vartojimo svarbą, kokybės bei saugos reikalavimus;
- 9.19.9. teikti informaciją apie antsvorio ir nutukimo profilaktiką;
- 9.19.10. išmokyti apskaičiuoti kūno masės indeksą, susieti maistinių medžiagų poreikį su fiziniu aktyvumu darbo ir laisvalaikio metu;
- 9.19.11. informuoti apie įvairių mokslo įrodymais nepagrįstų dietų laikymosi pavojų, valgymo sutrikimus (nervinę anoreksiją, bulimiją);
- 9.19.12. informuoti apie alergijas maistui bei jų prevenciją, mitybos ypatumus sergant įvairiomis ligomis;
- 9.19.13. skatinti sveiką mitybą darbo vietose;
- 9.19.14. identifikuoti konsultuojamų asmenų maitinimosi problemas;
- 10. Specialistas turi laikytis šių vertybinių nuostatų:
  - 10.1. vadovautis sveikos gyvensenos nuostatomis, būti pavyzdžiu bendruomenei;
  - 10.2. turėti nepriekaištingą profesinę reputaciją: elgesys ar veikla, nepažeidžianti profesinės etikos, deontologijos normų, principų ir taisyklių.

III SKYRIUS

ŠIAS PAREIGAS EINANČIO DARBUOTOJO FUNKCIJOS

- 11. Organizuoja ir vykdo Mažeikių rajono visuomenės sveikatos stiprinimą sveikos mitybos skatinimo srityje:
  - 11.1. vykdo nutukimo ir kitų ligų susijusių su mitybos įpročiais prevenciją;
  - 11.2. ieško, apdoroja ir teikia informaciją apie sveiką mitybą Mažeikių rajono savivaldybės gyventojams ir organizacijoms;
  - 11.3. teikia individualias ir grupines konsultacijas gyventojams apie sveiką mitybą;
  - 11.4. moko sveikai maitintis organizuodamas paskaitas, seminarus, konferencijas, problemines diskusijas, rengia žodinius ir stendinius pranešimus, parodas, anotacijas, publikacijas, rekomendacijas, konkursus, klausimų ir atsakymų valandėles ir kita, gyventojams ir organizacijoms;
  - 11.5. bendradarbiauja su asmens sveikatos ir visuomenės sveikatos priežiūros, psichologinės ir socialinės pagalbos įstaigų specialistais, bendruomenėmis ir kitomis organizacijomis;
  - 11.6. organizuoja Lietuvos sveikatos programos, valstybinių sveikatos programų ir Mažeikių rajono savivaldybės tarybos patvirtintų programų, tarpinstitucinių veiklos planų įgyvendinimą bendruomenėje;
  - 11.7. atsižvelgiant į vyraujančias visuomenės sveikatos problemas, inicijuoja sveikatinimo projektų (programų) rengimą, rengia ir dalyvauja juos įgyvendinant;
  - 11.8. planuoja ir siūlo Biurui atlikti bendruomenės sveikatos stiprinimo tyrimus;
  - 11.9. teikia siūlymus direktoriui dėl pasiūlymų pateikimo sveikatos specialistams, bendruomenei, nevyriausybinėms organizacijoms ir kitoms įstaigoms sveikatos stiprinimo, sveikatos išsaugojimo klausimais;
  - 11.10. pagal kompetenciją nagrinėja gyventojų ir organizacijų prašymus, pareiškimus, skundus;
  - 11.11. pagal kompetenciją atstovauja Biuro interesus įstaigose, organizacijose ir kitur;
  - 11.12. pagal kompetenciją rengia planų, ataskaitų ir raštų, susijusių su bendruomenės sveikatos stiprinimo organizavimu savivaldybėje, projektus;
  - 11.13. tvarko dokumentus pagal raštvedybos reikalavimus;

- 11.14. direktoriaus pavedimu dalyvauja komisijų ar darbo grupių darbe;
- 11.15. informuoja direktorių apie visuomenės sveikatos stiprinimą reglamentuojančius naujus įstatymus ir kitus teisės aktus, jų pasikeitimus ir inicijuoja jų vykdymą įstaigoje;
- 11.16. vykdo kitus su Biuro funkcijomis susijusius nenuolatinio pobūdžio pavedimus, tam, kad būtų pasiekti įstaigos strateginiai tikslai.

IV SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

- 12. Šias pareigas einantis darbuotojas atsako už:
  - 12.1. laiku teikiamų dokumentų ir duomenų teisingumą;
  - 12.2. jam pavestų funkcijų vykdymą;
  - 12.3. savo pareigų, numatytų šiame pareigybės aprašyme, netinkamą vykdymą ar nevykdymą, pagal galiojančią Lietuvos Respublikos Darbo kodeksą;
  - 12.4. pažeidimus, padarytus vykdant savo veiklą, pagal galiojančią Lietuvos Respublikos administracinį, baudžiamąjį bei civilinį kodeksus;
  - 12.5. padarytą materialinę žalą pagal galiojančią Lietuvos Respublikos Darbo bei civilinį kodeksus;
  - 12.6. turimos informacijos konfidencialumą ir tvarkomų dokumentų saugumą;
  - 12.7. direktoriaus pavestų užduočių vykdymą.

Susipažinau, supratau ir sutinku

(Vardas ir pavardė)

(Parašas)

(Data)